

Notitie **Kansen voor Kinderen**

**Profielen voor Integrale Kindcentra
Centrum voor Talentontwikkeling**

April 2016

Inhoudsopgave

Inleiding – Visie voor kinderen

1. Profielen voor Integrale Kindcentra

- 1.1. Voorgeschiedenis
- 1.2. Invulling profielen
- 1.3. Doelen
- 1.4. Financieringsruimte
- 1.5. Tijdpad 2016/2017

2. Centrum voor Talentontwikkeling (CvTO)

- 2.1. Voorgeschiedenis
- 2.2. Visie en invulling CvTO
- 2.3. Doelen
- 2.4. Financieringsruimte
- 2.5. Tijdpad 2016/2017

Inleiding - Visie voor kinderen

De gemeente Leeuwarden wil kinderen kansen bieden; alle kinderen in alle wijken en dorpen. Daar zetten we ons als gemeente actief en vol overtuiging voor in. De visie voor onderwijs en daarmee voor de ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC's) wordt breed in de gemeenteraad gedragen.

Om de kinderen in Leeuwarden structureel kansen te bieden, is een integraal, lange termijn beleid nodig. Onze visie voor kinderen staat daarom niet op zichzelf, maar hangt samen met het armoedebeleid, het beleid rond laaggeletterdheid, perspectief op toekomstige arbeidsmarkt en de doelen van Culturele Hoofdstad 2018 (empowerment) van de gemeente Leeuwarden. Door een integrale visie en bundeling van middelen, kunnen wij daadwerkelijk een verschil maken.

In dit kader werken wij samen met vele partijen, waaronder het veld van onderwijs en de kinderopvang. Het onderwijs heeft de taak om leerlingen voor te bereiden op een samenleving die hoge eisen aan hen stelt. De 21ste eeuw doet een groot beroep op ICT-geletterdheid, oplossingsvaardigheden, kritisch denken, creativiteit, sociale competenties en sturingsvaardigheden. Een goede cognitieve ontwikkeling is belangrijk, maar er is meer nodig om in de 21ste eeuw te kunnen participeren. Kinderen hebben ook sociale, emotionele en culturele vaardigheden en vermogens nodig.

Het onderwijs staat daarmee voor een nieuwe uitdaging. De ontwikkeling van integrale kindcentra binnen de gemeente Leeuwarden heeft daar alles mee te maken. Veel IKC's in het land en ook in Leeuwarden, bieden kinderen extra leer-/ontwikkelingstijd aan. In die extra uren kunnen kinderen kiezen uit een breed aanbod van activiteiten. Deze worden door elk IKC afgestemd op de wensen en behoeften van de doelgroep. Het gaat bijvoorbeeld om activiteiten rondom taal, studievoordigheden, huiswerkbegeleiding, cultuur, sport, techniek of ICT. Dit extra aanbod helpt kinderen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen en geeft hen een wijdere blik.

Deze notitie 'Kansen voor Kinderen' bevat twee concrete ideeën om de visie voor kinderen vorm te geven. Het eerste gaat over het ontwikkelen van profielen door IKC's, het tweede gaat over het opzetten van een Centrum voor Talentontwikkeling (CvTO).

Ontwikkeling van IKC-profielen

Als gemeente willen wij het onderwijs ruimte bieden en ondersteunen. Daarom stellen wij een budget beschikbaar voor de ontwikkeling van IKC-profielen en bijbehorende dagarrangementen (zie hoofdstuk 1). Alle IKC's kunnen een eigen profiel ontwikkelen, aansluitend bij de behoeften en wensen van de kinderen en ouders die met dat IKC verbonden zijn, en een budget aanvragen voor het programma en de activiteiten die bij het gekozen profiel horen. Deze activiteiten worden in verplichte extra leer-/ontwikkelingstijd aangeboden. In deze extra tijd wordt het bestaande onderwijscurriculum aangevuld met een extra aanbod o.a. gericht op 21ste-eeuwse skills.

Wij kiezen er voor om het beschikbare budget te verstrekken op basis van ingediende profielplannen en bijbehorende dagarrangementen. Het geld wordt dus niet verdeeld op basis van denominaties. Daarmee doen wij een appel op de creativiteit, het initiatief, eigenaarschap en ondernemerschap van IKC-gemeenschappen. Hun plannen worden beoordeeld door een in te stellen IKC-commissie waarin zowel de gemeente als een afvaardiging van schoolbesturen, kinderopvang en ouders zijn vertegenwoordigd. Wij leggen dus niets van bovenaf op, maar hebben alle vertrouwen in het enthousiasme, de gedrevenheid en de deskundigheid van de mensen in het veld om hier op een eigen professionele manier vorm aan te geven.

Opzetten Centrum voor Talentontwikkeling

Daarnaast zetten wij een Centrum voor Talentontwikkeling op, dat als doel heeft om talenten en bijzondere interesses van kinderen te ontdekken en te helpen ontwikkelen. Het centrum biedt kinderen langdurige ondersteuning zodat die talenten alle kansen krijgen (zie hoofdstuk 2). Want elk kind verdient het om zijn talent te ontdekken en te ontwikkelen.

Kansen voor kinderen

Het beschikbaar stellen van budgetten voor IKC-profielen geeft IKC's de mogelijkheid hun curriculum aan te vullen met een specifiek profiel vertaald naar een bijbehorend dagarrangement. In combinatie met de impuls om kinderen met bijzondere talenten en interesses vroegtijdig te scouten, tot bloei te laten komen en langdurig te ondersteunen via het Centrum voor Talentontwikkeling, presenteren wij nieuw beleid om de kansen van kinderen in Leeuwarden te vergroten. Dit beleid richt zich doelbewust op de lange termijn, omdat we uit ervaring en onderzoek weten dat alleen een structurele, langjarige aanpak beklijft en tot resultaten leidt. Daarmee maken wij onze visie daadwerkelijk waar: *kansen bieden voor kinderen*.

Durf te dromen

Ons doel is bereikt als kinderen hun talenten ontdekken en durven dromen over wat ze later willen worden: arts, danseres, schaatser, programmeur of ontwerper, en daar ook kansen voor krijgen. Wij willen dat kinderen in aanraking komen met mensen die hen helpen te durven dromen. Zoals rapper Ali B: toen hij in groep 7 zat. Door een spelletje van invalkracht juf Mirjam ontdekte hij hoe leuk hij het vond om te rappen. Daarna droomde hij ervan een beroemde rapper te worden. Die droom is uitgekomen.

1. Profielen voor Integrale Kindcentra

Dit hoofdstuk beschrijft ons voorstel om aan de Integrale Kindcentra budgetten ter beschikking te stellen om een eigen profiel en dagarrangement te ontwikkelen. We beschrijven de voorgeschiedenis van de IKC's in Leeuwarden (1.1) en invulling van profielen (1.2). Daarna gaan we in op de doelen (1.3), de begroting (1.4) en het tijdspad (1.5).

Wat is een Integraal Kindcentrum?

Een IKC biedt kinderen van 0 tot en met 12 jaar een totaalaanbod in cognitief, sociaal-emotioneel, cultureel en fysiek opzicht, op basis van één pedagogische visie. Een IKC biedt kinderopvang en primair onderwijs aan in één doorlopende lijn, met één aansturing, onder verantwoordelijkheid van een schoolbestuur. Kinderen krijgen daardoor de kans om hun talenten ten volle te ontwikkelen, en worden voor het vervolg van hun opleiding en maatschappelijke ontwikkeling in de best mogelijke startpositie gezet. Omdat dit alles in nadrukkelijke samenspraak met de ouders gebeurt, gaat er ook een lerend effect uit naar ouders. Bovendien krijgt de kwaliteit van scholen een impuls. Het IKC heeft de mogelijkheid om accenten te leggen die passen bij de herkomst en mogelijkheden van leerlingen en ouders. De maatschappelijke opbrengsten daarvan dragen op langere termijn bij aan participatiebevordering, armoedebestrijding, gezondheidsontwikkeling en de ontwikkelkracht van de gemeente.

1.1 Voorgeschiedenis

Van buurtschool tot Integraal Kindcentrum

De gemeente Leeuwarden was één van de eerste gemeenten in Nederland die tot integraal beleid kwam op het terrein van de brede school. In 1999 startte deze ontwikkeling met twee buurtscholen in de Vrijheidswijk en in Heechterp/ Schieringen. Op 1 oktober 2007 werd het beleidskader 'Hoe breed wordt de buurtschool in Leeuwarden' vastgesteld.

Op basis van dit beleidskader zijn in de daarop volgende jaren diverse samenwerkingsverbanden en (fysieke) brede scholen opgezet. Daarnaast zijn er zowel op lokaal als op rijksniveau verschillende tijdelijke regelingen uitgevoerd om de brede-schoolontwikkeling een impuls te geven. Uit de *Tussenevaluatie Brede School 2010* bleek dat de streefcijfers zoals vastgesteld in het beleidskader ruimschoots waren gehaald. Op dat moment waren er tien brede scholen in Leeuwarden.

Het beleidskader uit 2007 werd in 2011 vervangen door een nieuw beleidskader. Dit was gebaseerd op het collegeprogramma 'Doorpakken in nieuwe tijden; 2010 – 2014', het bijbehorende financiële kader en de uitkomsten van de expertmeeting 'Toekomst Brede Scholen' van 20 oktober 2010. Dit nieuwe beleidskader werd mede opgesteld vanwege aangekondigde bezuinigingen: het budget brede scholen werd vanaf 2012 met 90 procent gekort. Dit dwong gemeente, schoolbesturen en kernpartners tot heldere keuzes in het brede-schoolconcept. Daarbij werden nieuwe ambities vastgesteld, ook voor de rol die de gemeente daarbij zou vervullen. Dit vroeg creativiteit, lef, ondernemerschap en slimme verbindingen.

Het beleidskader uit 2011 'Doorpakken in nieuwe tijden' gaf de richting aan voor de verdere ontwikkeling van de brede scholen. Op basis van de opgedane ervaringen constateerde de gemeente dat er sprake was van een groeiend draagvlak voor de ontwikkeling van brede scholen. Niet alleen bij de schoolbesturen en scholen, ook ouders en kinderen toonden belangstelling en maakten gebruik van de faciliteiten op de brede scholen.

Doorontwikkeling naar IKC

In het beleidskader van 2007 werd voor het eerst de doorontwikkeling van brede scholen naar Integrale Kindcentra (IKC's) genoemd. Een IKC wordt daarin omschreven als een kindcentrum voor ouders en kinderen waarin aansluitend bij de groepsgerichte activiteiten van het dagarrangement, een maatwerkprogramma wordt aangeboden. Dit kindcentrum werd genoemd als ideaalbeeld voor de toekomstige brede school, met een vergaande integrale benadering van onderwijs, opvang en vrije tijd. De doorgaande lijn is stevig verankerd. Er is één organisatorische eenheid, aangestuurd door één directeur. Belangentegenstellingen tussen deelnemende organisaties, zoals in andere typen brede scholen, zijn niet meer aanwezig.

Om de ontwikkeling van IKC's fysiek te ondersteunen, is in 2014 een nieuwe kaderstellende nota opgesteld met als titel 'Brede scholen onder dak'. De kadernota is ontwikkeld in samenwerking met de schoolbesturen en de betrokken instellingen. Onderdeel van de kadernota is het Vlekkenplan. Hierin zijn achttien scholen aangewezen die in de periode tot 2018 fysiek de mogelijkheid krijgen om de locatie door middel van ver- of nieuwbouw geschikt te maken voor de functie van een IKC. In 2015 zijn vier IKC's gerealiseerd, in 2016 volgen er weer vier en in 2017 en 2018 zullen er nog twee keer vijf volgen.

In 2011 stelde de gemeente een aanjager aan om de inhoudelijke ontwikkeling van IKC's te stimuleren. De aanjager kreeg als taak nieuwe ontwikkelingen in het kader van IKC's te initiëren en het veld te faciliteren zodat er 'bottom-up' een gedragen beweging zou ontstaan om door te groeien naar een IKC, vanuit eigenaarschap en ondernemerschap van de school. De resultaten zijn positief. De ambitie voor het IKC wordt nu breed gedragen, op bestuurlijk en politiek niveau én in het veld. De IKC-ontwikkeling is als speerpunt opgenomen in het Collegeprogramma 2014-2018.

Dankzij het aanjagen en ondersteunen met inhoudelijke en fysieke mogelijkheden zijn er nu 23 scholen in de gemeente Leeuwarden die zich ten doel hebben gesteld IKC te worden. Na de samenvoeging met Littenseradeel en Leeuwarderadeel in 2018 kan dit aantal nog hoger worden. De ontwikkeling van IKC's is snel gegaan; iedereen wil graag meedoen. Dit succes is mede bereikt door op gemeentelijk niveau verbindingen te leggen met aanpalende beleidsterreinen zoals onderwijshuisvesting en jeugd(zorg). De IKC-ontwikkeling past naadloos bij de transformatie Jeugdzorg, voor wat betreft het preventieve deel daarvan.

Schoolbestuurders van het primair onderwijs (PO) hebben de ontwikkeling naar IKC's de afgelopen jaren voortvarend ter hand genomen. De aanpak verschilt per denominatie. Zo is PCBO gestart met het eerste IKC, 'de Kinderkoepel' en zijn er nog 5 in ontwikkeling. Proloog is samen met Sinne Kinderopvang en Stichting Kinderopvang Friesland eigen scholingstrajecten gestart om vijftien scholen om te vormen tot IKC. De Bisschop Möller Stichting heeft een medewerker aangesteld die alle 31 locaties (provinciebreed) gaat ondersteunen in het ontwikkelingstraject tot IKC.

1.2. Invulling profielen

De beleidsnotitie 'Kansen voor Kinderen' bouwt voort op het gedachtegoed van het Vlekkenplan. Schoolbesturen hebben de ontwikkeling van IKC's in eerste instantie gezamenlijk opgepakt, en zijn nu bezig hun IKC's op eigen wijze vorm te geven vanuit de behoefte om hun eigen profiel sterker zichtbaar te maken. De vraag uit het veld is: hoe geven we ons profiel inhoud en hoe financieren we het daarbij horende dagarrangement?

De gemeente Leeuwarden wil deze ontwikkeling ondersteunen door budget beschikbaar te stellen voor het ontwikkelen en vormgeven van onderscheidende profielen voor IKC's. De gemeente scheidt vanuit een faciliterende en ondersteunende rol de randvoorwaarden, de scholen zelf hebben de regie. De deskundigheid voor wat er nodig is in een IKC, ligt immers bij de professionals van dat IKC. In de beginsituatie kan de gemeente IKC's faciliteren bij het opstellen van de profielaanvragen.

Voor de ontwikkeling van IKC's in Leeuwarden gold vanaf het begin het credo: 'Eerst inhoud, dan stenen'. Ieder IKC dat van start gaat, formuleert een missie, visie en profiel en onderscheidt zich qua aanbod van de andere IKC's. Dit aanbod is afgestemd op de specifieke populatie en wordt praktisch vertaald naar een dagarrangement, aanvullend op het onderwijsrooster van de dag.

Een profiel gaat dus over een extra aanbod: een 'plus' naast het reguliere onderwijsaanbod. Voorbeelden zijn het cultuurprofiel en het 'verplicht verlengde leertijd'-profiel. Het profiel komt tot uiting in een integraal programma waarin extra activiteiten worden aangeboden, naast en aansluitend aan het regulier lesprogramma. Dit betekent vaak dat leerlingen meer lestijd krijgen onder verantwoordelijkheid van het onderwijs. Voor de praktische invulling van de profielen worden professionals ingezet, zoals sport- en cultuurcoaches, maar ook gewone leerkrachten.

Drie IKC's hebben bij wijze van pilot in september 2015 de mogelijkheid gekregen ervaring op te doen met het opstellen van een profiel. De Prins Mauritschool en OBS Trianova (IKC's in oprichting) en IKC Franciscus hebben samen het 'verplicht verlengde leertijd'-profiel ontwikkeld. Aan het schoolprogramma zijn verplichte lessen in sport, cultuur en media toegevoegd. Deze lessen worden gegeven door een vakleerkracht die lid is van het team en gelijkwaardig is aan de andere leerkrachten. De verschillende disciplines zijn daarmee samen verantwoordelijk voor de brede ontwikkeling van kinderen.

Financiële middelen

Het IKC-profiel kan alleen inhoud en vorm krijgen als daar financiële middelen voor beschikbaar zijn. Dat bereiken we door rijks- en gemeentelijke budgetten, zoals de middelen voor Onderwijs Achterstands Beleid, anders in te zetten. We stappen af van korte projecten, pilots en 'de week van'-projecten. Door herschikking van middelen kunnen we maatwerk per locatie bieden. Deze gedachte wordt door de PO-raad in het laatste advies over inzet OAB-middelen ondersteund (januari 2016).

Om in aanmerking te komen voor een profielbudget dient een school een meerjarig IKC-profielplan in te dienen. Dit biedt het IKC de mogelijkheid om activiteiten/dagarrangementen op te zetten die langdurig bijdragen aan de ontwikkelingskansen voor kinderen. Uit onderzoek blijken activiteiten die langdurig en intensief zijn, die door professionals worden gegeven en waarbij de ouders worden betrokken, het meest succesvol te zijn. Een meerjarig aanbod zorgt ervoor dat IKC's voor hun extra aanbod niet meer afhankelijk zijn van project-of pilotmiddelen. Dit geeft rust en helderheid. Het IKC kan de juiste mensen inzetten en verbinden aan de locatie, expertise opdoen en de resultaten monitoren.

Beoordeling door IKC-commissie

Om de IKC-profielen en dagarrangementen te kunnen financieren, worden de bestaande financieringsmogelijkheden omgebogen. Voorstel is om de huidige budgetten die tot nu toe per schoolbestuur werden toegekend, bijvoorbeeld voor schakelklassen en verlengde leertijd, af te bouwen. Er wordt een IKC-commissie ingesteld die de aanvragen voor een profielbudget beoordeelt en daarover advies uitbrengt aan B&W.

De IKC-commissie wordt aangesteld door de gemeenteraad. Zij bestaat uit vijf personen, afgevaardigd door schoolbesturen, ouders en gemeente. Gemeentelijke betrokkenheid is een *must*, aangezien er een gemeentelijke taak ligt voor de inzet van rijks- en gemeentelijke middelen. De IKC-commissie beoordeelt maandelijks de binnengekomen aanvragen voor profielbudgetten, op basis van de criteria die vooraf door de kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en gemeente zijn opgesteld. Ook wordt bepaald welke verdeelsleutel wordt gehanteerd en wat de maximumbedragen zijn bij de toekenning van profielaanvragen.

In de beoordeling worden in ieder geval de onderstaande overwegingen en/of criteria meegenomen.

- *Profielen*. Een profiel is een extra aanbod. Het kan niet worden ingezet om het gewone curriculum te bekostigen, maar geeft vorm aan een extra binnen- en buitenschools aanbod.
- *Domeinen*. Een IKC-profielbudget-aanvraag valt binnen één van de volgende domeinen: cognitie, sociaal emotioneel, cultuur of sport. Een deel van de middelen die beschikbaar worden gesteld voor IKC-profielen, is geormerkt. Hierover hebben wij resultaatafspraken met het rijk.
- *IKC's in achterstandswijken*. IKC-profielbudgetten in aandachtsgebieden krijgen prioriteit. Gezien de ontwikkelingskansen van kinderen uit deze wijken worden IKC's in deze wijken aangewezen als belangrijkste inzet. Ook bij terugloop van middelen behouden deze locaties voorrang.
- *Bijdrage schoolbesturen*. Iedere locatie en ieder schoolbestuur heeft middelen om het curriculum uit te voeren. Door de eigen onderwijsmiddelen te koppelen aan het IKC-profielbudget kan op speerpunten worden gefocust. In de aanvraag voor een IKC-profielbudget moet deze koppeling herkenbaar zijn. De eigen inbreng van middelen door schoolbesturen/locatie moet expliciet worden genoemd.
- *Ouders*. De rol van de ouders is één van de criteria voor het verlenen van IKC-profielbudgetten, omdat de manier waarop en de mate waarin ouders bij de educatie van hun kind worden betrokken, cruciaal is voor de ontwikkeling van het kind. Ouders wordt gevraagd deel te nemen aan de profieluitwerking van het IKC en de ontwikkeling van de visie van het IKC.
- *Doelen*. Het profielplan heeft meetbare doelen, zodat de resultaten kunnen worden vastgesteld.
- *De wijk*. Profielen van IKC's worden afgestemd met andere partners in de wijk. Een uitzondering zijn de IKC's met een regionale functie. Hun profiel wordt alleen op de vraag van kinderen en ouders gericht.
- *IKC's/ scholen*. We bieden kinderen op een zo vroeg mogelijke leeftijd ontwikkelingskansen aan. Een profielaanbod vanaf jonge leeftijd met een duidelijke doorgaande lijn, zoals bij een IKC, heeft de voorkeur. Maar scholen die (nog) geen IKC zijn, kunnen ook een IKC-profielbudget aanvragen en ontvangen.

Voorbeeld: een IKC met een sportprofiel

Antal zit op een IKC met sport-profiel. Haar schooldagen zien er nu anders uit dan ze gewend was. Op twee ochtenden in de week begint de dag met sport. De klas wil meedoen met een survivalrun. Deze run is al over enkele weken, dus moet er stevig aan de conditie worden gewerkt. De 'gewone' lessen van Antal beginnen pas na de ochtendpauze. Tussen de middag eten de kinderen gezamenlijk. Er wordt een gezonde lunch op school gemaakt. Dat past helemaal bij een IKC met een sport-profiel. Goede voeding helpt immers om de survivalrun aan te kunnen! Daarnaast doet Antal twee keer in de week aansluitend aan schooltijd mee aan het SOK-programma. Een sportprogramma om verschillende sporten te leren kennen. Om de drie maanden kan ze voor een andere sport kiezen. Antal heeft ontdekt dat acro-gym haar ding is, dus wil ze daar verder mee.

1.3. Doelen

In het kader van haar verantwoordelijkheid voor het welzijn van de jeugd zet de gemeente Leeuwarden zich samen met de schoolbesturen in voor een veilig en kwalitatief goed onderwijsklimaat waarin alle kinderen ontwikkelkansen krijgen. Het gemeentelijk armoedebeleid en het programma Culturele Hoofdstad 2018, met *Empowerment* als één van de doelstellingen, zijn daar voorbeelden van.

Doel 1 Integrale aanpak voor brede ontwikkeling

Wij werken aan een integrale aanpak op de gebieden cultuur, sport en zorg zodat de jeugd zich cognitief, sociaal, cultureel en fysiek kan ontwikkelen. Een IKC waarin basisonderwijs, kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang, speelleergroepen en welzijnsactiviteiten voor kinderen zijn samengevoegd, is de beste manier om dat vorm te geven. Het IKC helpt ons om sterk in te zetten op preventie, vroegtijdige opsporing van achterstand en snelle interventies. Daarnaast is het IKC een krachtige ontwikkelimpuls voor kinderen, ouders en het onderwijs zelf; modern en toekomstgericht.

Doel 2 SMART doelen voor IKC-profiel

IKC's vragen op basis van hun profiel een budget aan. Het beoogde effect/resultaat moet SMART worden omschreven. Door budget ter beschikking te stellen, faciliteren wij de IKC's met voldoende middelen en bieden wij meerjarige zekerheid en ruimte om aan onderwijs(achterstanden) te werken. IKC's krijgen de mogelijkheid om de middelen in te zetten op een wijze die optimaal aansluit bij hun specifieke situatie en doelen. De regie ligt bij de IKC's zelf; daarmee stimuleren wij het eigenaarschap, het ondernemerschap en de zelfsturing voor het verbeteren van ontwikkelingskansen voor kinderen op IKC's.

Doel 3 Starten met pilots

In september 2016 starten we met het beschikbaar stellen van profielbudgetten voor vijf IKC's. De IKC-commissie moet vooraf de kaders hebben vastgesteld en van start zijn gegaan. Deze kaders worden op basis van ervaringen en evaluaties aangescherpt. Monitoring van de effecten van deze aanpak gebeurt door gebruik te maken van al bestaande meetinstrumenten in het Primair Onderwijs en de Kinderopvang zoals: de meerjarige CITO- en/of vaardigheidsscores, de SDQ-scores (score voor sociaal emotionele ontwikkeling) en ouderenquêtes. De IKC-commissie houdt ook een jaarlijkse evaluatie.

1.4. Financieringsruimte

De IKC-profielen worden gefinancierd vanuit (al dan niet geoormerkte) gemeentelijke, provinciale en rijksmiddelen (middelen Onderwijs Achterstands Beleid (OAB)), gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. De huidige budgetten die tot nu toe per schoolbestuur werden toegekend, bijvoorbeeld voor schakelklassen en verlengde leertijd, gaan we afbouwen. Het herschikken van deze middelen geeft een eerste aanzet tot het financieren van IKC-profielen. De financiering is tot 2018 volledig gedekt vanuit gemeentelijke middelen. Cofinanciering vanuit schoolbesturen/ IKC's geeft de mogelijkheid het IKC-profiel beter en breder vorm te geven.

Voor 2017 worden de OAB-middelen van het rijk voor Leeuwarden verlengd . Mocht het rijk in 2017 besluiten om de OAB-middelen sterk te verminderen, dan is er vanaf 2018 vanuit het gemeentelijke budget minimaal € 250.000 beschikbaar.

Mochten de beschikbare middelen voor de profielen voor IKC's in 2016 niet volledig kunnen worden ingezet dan is doorzetting van deze middelen in 2017 mogelijk.

Mogelijke aanvullende financiering

De verwachting is dat er vanuit de vastgestelde ambitie tussen gemeente en de provincie Fryslân; de Samenwerkingsagenda (SAG), financiële middelen voor IKC-profielen beschikbaar worden gesteld. Het is nog wel zaak dat de provincie ook haar deel inbrengt voordat deze middelen daadwerkelijk beschikbaar komen.

In de Mid Term Review (MTR) van de gemeente Leeuwarden is voor de jaren 2016 en 2017 twee keer € 75.000,- geraamd voor het financieren van de IKC-profielen. Hierover moet nog een besluit worden genomen. Deze bedragen zijn daarom nog niet in onderstaande tabel opgenomen.

De strategie is om dit meerjarige beleid in twee jaar tijd succesvol te maken, waarna het als staand beleid in het nieuwe collegeprogramma verder vorm kan krijgen. Onderstaande tabel geeft beschikbare middelen in deze collegeperiode weer.

Onderwerpen	2016 start profielen IKC's	2017
Schakelklas, Verlengde schooldag, Playing for Succes		205.000
Veilig en Gezond Opgroeien		56.200
IKC profielen (voorheen brede school budget)	50.000	50.000
Tijdelijk extra impuls OAB budget	100.000	100.000
TOTAAL 2016	150.000	411.200

1.5. Tijdpad 2016/2017

Juni	Beëindigen huidige subsidiestromen (o.a. Verlengde Leertijd) Vorming en aanstelling IKC-commissie
Juli	Eerste bijeenkomst IKC-commissie : kaders opstellen
Augustus	Aanvragen Profielenbudgetten kenbaar maken en toelichting geven aan IKC's
Oktober	Eerste profielbudget aanvragen binnen: Toekenning eerste 5 IKC profielbudgetten
November	Start eerste 5 IKC's met profielbudgetten
Juli 2017	Evaluatie eerste IKC-profiel ervaringen en eventuele aanpassingen op werkwijze IKC-commissie
Juli 2017	Uitbreiding IKC-profielaanvragen

2. Centrum voor Talentontwikkeling

De gemeente Leeuwarden richt een Centrum voor Talent Ontwikkeling (CvTO) op met de ambitie om de talenten van kinderen tijdig te onderkennen, langdurig te ondersteunen en tot bloei te laten komen. Het CvTO biedt persoonlijke trajecten in een specifiek domein, aanvullend op de doorgaande lijnen in het onderwijs. Wij nodigen het veld uit om zich aan deze nieuwe ambitie te verbinden. Van professionals wordt gevraagd of zij de rol van scout op zich willen nemen en kinderen en jongeren willen toeleiden naar het CvTO.

We beschrijven eerst de voorgeschiedenis van de plannen voor het CvTO (2.1) en daarna de concrete invulling ervan (2.2). Daarna gaan we in op de doelen (2.3) de financiering (2.4) en het tijdpad (2.5)

Kansen voor talent

Of talent zich optimaal kan manifesteren, hangt niet alleen af van de capaciteiten van het individu zelf. De omstandigheden waarin het kind opgroeit, zoals het gezin, spelen ook een grote rol. De herkenning van talent, de opleiding en de begeleiding van de (jong) volwassene en de kansen die hij of zij krijgt om naam te maken, zijn zeker zo belangrijk. Uit onderzoek komt naar voren dat ook het netwerk waarover een talent kan beschikken, van grote betekenis is. Talent heeft een vruchtbare voedingsbodem nodig. De kiem daarvoor wordt vaak al vroeg gelegd. Talent kan niet zonder training, scholing en accommodaties om tot bloei en volle wasdom te komen, zoals dat ook geldt voor sporttalent (Uit: Kamerbrief minister dr. J Bussemaker: 'Ruimte voor talent in het cultuurbeleid').

2.1. Voorgeschiedenis

Kinderen hebben voor hun toekomst andere competenties nodig dan vroeger. Nederland moet meer (top)talent afleveren om mee te kunnen blijven doen op wereldniveau. Investeren in de kenniseconomie begint al bij de basis. Als een kind op jonge leeftijd breed wordt gestimuleerd en uitgedaagd, kan de aangeboren intelligentie tot ontwikkeling komen. De combinatie van erfelijke aanleg, vroegtijdige stimulansen en een veilige, uitdagende omgeving beïnvloedt uiteindelijk de intelligentie-score en ook de mate van creativiteit.

De gemeente Leeuwarden zet zich, samen met de schoolbesturen, in voor een veilig en kwalitatief goed onderwijsklimaat waarin alle kinderen de juiste ontwikkelkansen krijgen. Talentontwikkeling is één van de routes om die kansen vorm te geven en het welzijn van de jeugd te bevorderen. Het Centrum voor Talent Ontwikkeling (CvTO) heeft als doel een doorgaande talentenlijn te realiseren voor jeugdigen tot 18 jaar.

Met de inzet van cultuur- en sportcoaches is in het primair onderwijs al een eerste stap gezet. De sport- en cultuurlessen zijn sterk verbeterd. Maar voor specifieke persoonlijke trajecten voor kinderen met een bijzonder talent is onvoldoende capaciteit beschikbaar. Bovendien vraagt het specifieke expertise om met kind en ouders op zoek te gaan naar de beste optie, ook als dit niet sport- of cultuur gerelateerd is. Denk bijvoorbeeld aan de koppeling van een kind met techniek.

Het CvTO is een gemeentebreed initiatief om vorm te geven aan talentontwikkeling. Ieder kind met een bijzonder talent of bijzondere interesse wordt binnen het CvTO uitgedaagd om dat talent verder te ontwikkelen. Met een minimale overhead biedt het CvTO mogelijkheden voor een brede uitrol van talentontwikkeling in de hele gemeente, en op termijn ook de in regio en provincie.

2.2. Visie en invulling Centrum voor Talentontwikkeling

Talent is volgens de definitie van het ministerie van OC&W het vermogen om uit te blinken in een of meer vakken of vaardigheden. Dat vermogen is niet alleen aangeboren, het is ook een zaak van oefening en doorzettingsvermogen. Toptalenten zijn overal (in het onderwijs) te vinden en blinken uit op cognitief, praktisch, technisch, creatief of sociaal gebied.

In onze visie verdient ieder kind de kans om zijn talent maximaal te ontwikkelen. Een talent of bijzondere interesse is niet gekoppeld aan het IQ van een kind. Ons doel is om individuele talenten zoveel mogelijk tot hun recht te laten komen op het niveau dat bij een kind past. Het gaat er niet om dat iedereen zo *hoog* mogelijk, maar wel zo *goed* mogelijk wordt opgeleid.

Kinderen van 8 á 9 jaar zijn fysiek en mentaal sterk genoeg om na schooltijd nog een extra inspanning te kunnen en willen leveren. Vanaf die leeftijd kunnen kinderen worden voorgedragen voor het CvTO. Als docenten of coaches een kind scouten met een bijzonder talent of interesse, dan melden zij dit kind aan bij het CvTO. Het scouten is ook bedoeld voor kinderen die een steuntje in de rug nodig hebben bijvoorbeeld in de vorm van de Zomerschool en/of Weekendschool. Uitgangspunt is dat leerkrachten, coaches en docenten in staat zijn om te bepalen welk kind er doorgeleid moet worden. Ouders kunnen hun kind niet zelf voordragen.

Het kind en de ouders krijgen vervolgens een uitnodiging voor een gesprek. Het kind krijgt een aanbod om zich via een persoonlijk traject verder te ontwikkelen. Het gaat om een programma waarin een kind twee à drie keer per week gebruik maakt van een excellente leeromgeving. Als het kind en de ouders het traject aannemen, wordt er een 'contract' opgesteld waaraan alle partijen zich committeren. Het begeleidingstraject loopt door tot het met het 18e jaar. Daarmee geven wij inhoud aan de doorgaande leerlijn. Deze ontwikkeling sluit aan op het landelijke plan van aanpak toptalenten in het onderwijs.

Rol ouders

Kinderen brengen maar 11 procent van de tijd door op de (voor)school. De rest van de tijd zijn ze thuis of spelen ze bij vriendjes. De manier waarop en de mate waarin ouders bij de educatie van hun kind worden betrokken, is daarom cruciaal voor de ontwikkeling van het kind. Voorwaarde voor het succes van talentontwikkeling is dat ouders meedenken, een rol hebben en betrokken zijn bij het ontwikkelen van het talent van hun kind. Mochten ouders hier niet toe in staat zijn, dan wordt er een volwassene gezocht die zich gedurende een lange periode vrijwillig wil inzetten om het kind in het traject te ondersteunen. Bijvoorbeeld via het 'Maatjesproject' en/of het Mentorproject Friesland.

Organisatie CvTO

Het CvTO is een bureau bestaande uit twee personen (deeltijdfuncties) die ieder een eigen kennisgebied vertegenwoordigen. Zij ontwikkelen en begeleiden de persoonlijke trajecten voor de aangemelde kinderen, in samenspraak met ouders, professionals, aanbieders, culturele en sportieve instellingen en bedrijfsleven. Het CvTO zet een databank op voor alle trajecten. Het CvTO is tevens verantwoordelijk voor de organisatie, financiën en PR.

Planning en evaluatie

Het CvTO start in de zomer van 2016 met de voorbereidingen, waaronder het informeren van de scouts. De eerste kinderen kunnen direct na de zomervakantie worden aangemeld. De deelnemende kinderen worden tijdens hun persoonlijke traject gevolgd. De eerste resultaten worden na een jaar gedeeld met (onderwijs)partners en de gemeente Leeuwarden. Na het tweede jaar vindt een evaluatie plaats. Dan wordt zowel gekeken naar het rendement voor de deelnemende kinderen als naar de organisatorische aspecten van het CvTO.

Om het CvTO in eerste instantie ruim baan te geven, krijgen de scouts en de twee coördinatoren van het CvTO de eerste twee jaren geen selectiecriteria mee om aangemelde kinderen te selecteren. De deskundigheid van de professionals is leidend in de beoordeling.

2.3. Doelen

- Instroom van 29 kinderen in het eerste jaar (2016), oplopend naar uiteindelijk ruim 120 kinderen
- Het persoonlijk traject is per definitie maatwerk en voldoet aan vier criteria:
  - langdurig;
  - intensief;
  - door professionals of deskundige vrijwilligers gegeven;
  - met sterke betrokkenheid van ouders.
- 90 procent van het budget wordt direct besteed aan het persoonlijk traject voor kinderen, maximaal 10 procent van het budget is voor indirecte kosten.
- Aangemelde kinderen en hun ouders hebben binnen 2 weken een kennismakingsgesprek. De individuele trajecten starten binnen 2 maanden
- Verbindingen leggen met aanpalende organisaties die zich richten op talentontwikkeling om zo gebruik te maken van elkaars expertise en middelen, zoals Schools Cool.
- Minimaal 80 procent van de kinderen doorloopt het vooraf afgesproken traject.
- Het persoonlijk traject draagt bij aan de ontwikkeling van het kind. Dit wordt onder meer gemonitord aan de hand van de SDQ-score (score voor sociaal emotionele ontwikkeling), de later gekozen opleiding en beroepskeuze.
- Koppelen van kinderen met bijzonder talent of interesse aan commerciële instellingen/ bedrijven
- Versterken zelfbewustzijn van kinderen
- Terugdringen van armoede

2.4. Begroting

De financiering van het CvTO is tot 2018 volledig gedekt vanuit gemeentelijke middelen. In 2018 komt het rijk met een andere systematiek voor het verdelen van OAB-middelen (Onderwijs Achterstands Beleid). Mocht het rijk besluiten om de OAB-middelen sterk te verminderen, dan is er vanuit het gemeentelijke budget jaarlijks minimaal € 100.000 beschikbaar.

Mogelijke aanvullende financiering

De verwachting is dat er vanuit de vastgestelde ambitie tussen gemeente en de provincie Fryslân; de Samenwerkingsagenda (SAG), financiële middelen voor het CvTO beschikbaar worden gesteld. Het is nog wel zaak dat de provincie ook haar deel inbrengt voordat deze middelen daadwerkelijk beschikbaar komen. Bij gebleken succes van het CvTO en een mogelijke uitrol over de provincie vragen wij de provincie mede zorg te dragen voor verdere financiële dekking.

Mochten de beschikbare middelen voor de profielen voor IKC's in 2016 niet volledig kunnen worden ingezet dan is doorzetting van deze middelen in 2017 mogelijk.

In de Mid Term Review (MTR) van de gemeente Leeuwarden is voor 2016; € 75.000,- en voor 2017; € 90.000,- geraamd voor de het financieren van het CvTO. Hierover moet nog een besluit worden genomen. De bedragen zijn nog niet opgenomen in bijgevoegde tabel.

Doelstelling voor het CvTO is om succesvolle doorgaande talentenlijnen te realiseren. Als dat lukt, is het voor externe organisaties/partijen ook aantrekkelijk om het CvTO financieel te ondersteunen. De ervaringen rond de zogeheten Weekend- en Zomerschool in het Primair Onderwijs laten zien dat deze doelstelling binnen enkele jaren te realiseren is. Dit heeft aantrekkingskracht op externe organisaties die maatschappelijke doelen steunen, gericht op de ontwikkeling van kinderen. Gedoneerd geld leidt direct tot meer persoonlijke trajecten voor kinderen.

De strategie is om dit meerjarige beleid in twee jaar tijd succesvol te maken, waarna het als stand beleid in het nieuwe collegeprogramma verder vorm kan krijgen

Financieel overzicht

Vaste kosten in de jaarlijkse begroting betreffen het projectleiderschap en maximaal 10 procent overhead. Het projectleiderschap start met een inzet van 14 uur per week (0.4 fte) en zal in de loop der tijd, afhankelijk van de inhoud van de werkzaamheden, uitgebouwd worden tot 0,8 fte. Verdeeld over twee personen.

Per kind is per jaar € 1000,- (bruto) beschikbaar voor een persoonlijk traject. Dit bedrag zal overigens niet altijd nodig zijn voor een persoonlijk traject. Sommige trajecten zullen goedkoper uitvallen, daarnaast wordt van draagkrachtige ouders een bijdrage gevraagd.

	2016		2017	
Begroting	€ 55.000		€ 115.000	
		vaste kosten		vaste kosten
<i>FTE</i>		€ 20.000		€ 60.000 (0,8 fte)
<i>10 procent overhead(max.)</i>		€ 5.500		€ 10.000
<i>Totaal</i>		€ 25.500		€ 70.000
Beschikbaar budget	€ 29.500		€ 45.000	
Jaarlijkse instroom persoonlijk trajecten (maximaal € 1.000,- per traject/per kind)	29		45	
Dekking				
Gemeente Leeuwarden	€ 55.000		€ 115.000	

2.5. Tijdpad 2016/2017

Juni	Uitwerking werkwijze CvTO
Juli	Selectie projectleider CvTO Trainen en informeren scouts PR over CvTO
September	Start CvTO
Mei 2017	Evaluatie CvTO